

O nazwach geograficznych polskich w prowincji Quebec

W końcu 1943 roku, stosownie do sugestii Wiktora Podoskiego, ówczesnego przedstawiciela (ministra) Rządu Rzeczypospolitej przy Rządzie Kanadyjskim w Ottawie, Towarzystwo Kanadyjskich Przyjaciół Polski m. Quebec (Comite Quebecois des Amis Canadiens de la Pologne) rozpoczęło starania o nadanie kilku jednostkom geograficznym w prowincji — nazw polskich.

Po przełamaniu pewnych trudności natury administracyjnej, i t. p. starania tego Towarzystwa uwieńczone zostały nader pomyślnym sukcesem, gdyż w marcu 1944 r. ówczesny rząd prowincji Quebec przychylnie załatwił tę sprawę.

W oficjalnym komunikacie rządowym, rozesłanym do prasy etc. powiedziano m. in. (tłumaczymy z oficjalnego tekstu francuskiego):

“... rząd prowincji Quebec, w dowód żywej sympatii do Polski, postanowił nadać kilku jednostkom geograficznym nazwy, mogące przypomnieć ludności tej prowincji bohaterstwo i męczeństwo narodu, będącego w tej wojnie sojusznikiem Kanady i który to naród dawał zawsze naszej cywilizacji chrześcijańskiej i wolności ludów, bohaterów, których nieszczęście daje się porównać do osobistości tragedii antycznej...”

W odpowiedzi na podziękowanie wysłane przez Towarzystwo Przyjaciół Polski, ówczesny premier (obecnie senator) Adelard Godbout, napisał m. inn. co następuje: (tłumaczymy z francuskiego)

“Polska jest jednym z najpiękniejszych i najciekawszych krajów świata; jej historia, jej wpływ, wartość jej kultury duchowej i umysłowej stawiają ją w pierwszym rzędzie narodów cywilizowanych.

Między duszą polską i duszą francuską istniało zawsze bliskie pokrewieństwo duchowe. Fryderyk Chopin i Maria Curie-Skłodowska są tego prześwietałym przykładem. Zresztą promieniowanie Polski przekracza granice, jest powszechne, gdyż głęboko ludzkie”.

W dalszym ciągu swego listu, premier cytuje tytułem przykładu, kilka nazwisk wybitnych Polaków, którzy w swoim czasie osiedlili się w prowincji Quebec, jak Głabiński, Obalski i inni.

“Męczeństwo Polski dotyka więc mocno mieszkańców tej prowincji, której rząd przychylając się do jednomyślnych życzeń ludności, daje jednemu z kantonów nazwę “Chopin”, a wielu jednostkom geograficznym tego kantonu nazwy przypominające Polskę.

Jest to dowód uznania i wdzięczności za to wszystko, co Polska uczyniła i znak pewności, że ujrzymy ją wraz z Jej sojusznikami wkrótce znowu w Jej odwiecznej roli w świecie”.

“Przyjaciele Polski są zgrupowani u nas w czynnym Towarzystwie, by dać temu wielkiemu krajowi oparcie moralne i materialne, którego ma on prawo oczekiwać od nas.

Niech nie będzie powiedziane, że naród, który pierwszy doznał uderzenia nazistów i służył światowi jako tarcza, daremnie apelował do naszych serc?”.

Wspomnijmy, dla ścisłości, że wielką pomoc w uzyskaniu decyzji rządowej, Towarzystwo Przyjaciół Polski doznało ze strony Szefa Publicystyki (Maurice Hebert), Wiceministra Dóbr i Lasów (Avila Bedard) i kilku wyższych urzędników tego ministerstwa (George Cote) i Isaie Nantais’.

Dla przypomnienia podajemy tutaj najważniejsze nazwy wraz z oficjalnymi komentarzami co do ich pochodzenia:

Jezioro Polskie, Rzeka Polska.

Copernik (słynny astronom polski).

Curie (Maria Curie-Skłodowska) — słynna z odkrycia radu i polonium).

Dombrowski (generał i dowódca legionów polskich, tworzonych we Włoszech).

Gopło (jezioro w Polsce, w środku dzielnicy, która była kolebką Polski).

Gzowski (słynny inżynier kanadyjski pochodzenia polskiego).

Horodło (Akt w Horodle w 1413, wzmacniający Unię Polsko - Litewską).

Kościuszko (szef powstania w 1794, który walczył również o niepodległość Stanów).

Kraśiński (jeden z wielkich poetów polskich).

Ladislas (Św. Władysław — król polski z końca XII. wieku.)

Matejko (słynny malarz polski).

Moniuszko (słynny kompozytor polski).

Mickiewicz (największy poeta polski).

Norwid (poeta polski).

Paderewski (słynny pianista i mąż stanu).

Piłsudski (wielki patriota, marszałek i naczelnik państwa.)

Pułaski (generał polski, który walczył o niepodległość Stanów).

Reymont (pisarz — nagroda Nobla).

Sienkiewicz (pisarz — nagroda Nobla).

Skarga (jezuita — gorący patriota i kaznodzieja).

Słowacki (poeta).

Sobieski (król polski, który w r. 1683 uwolnił Wiedeń, oblegany przez Turków).

Vistule (główna rzeka w Polsce).

Osoby i instytucje, które współdziałały bezpośrednio lub pośrednio w nadaniu wymienionych nazw polskich, a tym samym przyczyniły się do trwałego rozgłosu imienia polskiego — zasłużyły sobie na uznanie czynników polskich w Kanadzie i całego wychodźstwa.

Do osób poprzednio imiennie podanych, należy do dać Zarząd Towarzystwa Przyjaciół Polski w Quebec (Comite Quebecois des Amis Canadiens de la Pologne), składający się z czynnika miejscowego, który swą czynną i energiczną postawą zdołał skutecznie przeprowadzić to nadanie.

Komitet ten był czynny w wielu innych dziedzinach, że wspomnijmy tylko wydawane przez ten Komitet od jesieni 1943 roku biuletyny prasowe w języku francuskim, (w zastępstwie P.A.T.-a), rozsyłane do wielu osobistości ze świata politycznego i kulturalnego, oraz do wszystkich pism francuskich w Kanadzie, w Stanach, w Południowej Ameryce, a później także w Europie, głosząc hasła niepodległości i niezależności.

Z tych też biuletynów zaczerpnięte są częściowo wiadomości tutaj podane.

Tadeusz Poznański — Quebec.

"HOLD NARODOWI POLSKIEMU"

18 aptek w Montrealu